אבל אגבה אפילו כטרפא דאסא=טרפה. *אמר רפרם האי ריאה דדמיא לאופתא=טרפה: איכא דאמרי בחוותא א] (ואיכא דאמרי בגישתא איכא דאמרי דנפיחה ואיכא דאמרי דפחיזא ואיכא דאמרי דשיעא דלית לה חיתוכא דאוני, אמר רבא כבוחלא כשרה כדיותא=טרפה א] *דא"ר חנינא שחור אדום הוא אלא שלקה, ירוקה כשרה מדרבי נתן אדומה כשרה מדרבי נתן *דתניא רבי נתן אומר פעם אחת הלכתי לכרכי הים באתה אשה אחת לפני שמלה בנה ראשון ומת, שני ומת, שלישי הביאתו לפני ראיתיו שהיה אדום אמרתי לה בתי המתיני לו עד שיבלע בו דמו המתינה לו ומלה אותו וחיה, והיו קורין אותו נתן הבבלי על שמי ושוב פעם אחת הלכתי למדינת קפוטקיא באתה אשה לפני שמלה בנה ראשון ומת, שני ומת, שלישי הביאתו לפני ראיתיו שהיה ירוק הצצתי בו ולא היה בו דם ברית אמרתי לה בתי המתיני לו עד שיפול בו דמו, המתינה לו ומלה אותו וחיה והיו קורין אותו נתן הבבלי על שמי אמר רב כהנא כבכבדא כשרה כבשרא טרפה וסימניך ובשר בשדה טרפה. אמר רב סמא בריה דרבא האי ריאה דדמיא כשותא ומוריקא וכגון ביעתא טרפה אלא ירוקה דכשרה היכי דמיא ככרתי. אמר רבינא אטום בריאה מייתינן סכינא וקרעינן לה: אי איתבה מוגלא ודאי מחמת מוגלא הוא וכשרה, ואי לא, מותבינן עלה גדפא או רוקא: אי מבצבצא=כשרה ואי לא טרפה. אמר רב יוסף *קרום שעלה מחמת מכה בריאה אינו קרום *ואמר רב יוסף האי ריאה דאוושא אי ידעינן היכא אוושא מנחינן עלה גדפא או גילא או רוקא אי מבצבצא=טרפה ואי לא, כשרה, ואי לא ידעינן לה מייתי ב] *משיכותא דמיא פשורי ומותבינן לה בגוה *בחמימי לא דכווצי, בקרירי לא דמטרשי, אלא בדקינן לה בפשורי אי מבצבצא=טרפה, ואי לא, כשרה, תתאה אינקיב עילאה לא אינקיב והאי דאוושא, זיקא דביני ובינידוא. אמר עולא *א"ר יוחנן ריאה שנשפכה בקיתון=כשרה אלמא קסבר *חסרון מבפנים לא שמיה חסרון איתיביה רבי *אבא לעולא *הריאה שניקבה או שחסרה מאי חסרה אילימא מבחוץ היינו ניקבה אלא לאו מבפנים ושמע מינה חסרון מבפנים שמיה חסרון: לא, לעולם מבחוץ ודקא אמרת היינו ניקבה לא צריכא (א) אלא לרבי שמעון דאמר עד שתנקב לבית הסמפונות ה"מ נקב דלית ביה חסרון אבל נקב דאית ביה חסרון אפילו רבי שמעון מודה ג] רבי חנניה חלש, על לגביה רבי נתן וכל גדולי הדור, אייתו קמיה ריאה שנשפכה בקיתון ואכשרה *אמר רבא והוא דקיימי סמפונות אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי מנא ידעינן? אמר ליה מייתינן צעא דקוניא ושפכינן לה בגויה: אי אית בה שורייקי חורי=טרפה ואי לא כשרה, אמר רב נחמן ריאה שנימוקה וקרום שלה קיים כשרה תניא נמי הכי *(ריאה שנימוקה וקרום שלה קיים) אפילו מחזקת רביעית כשרה, ניטלה

שלפוחית

*) [תוספתא פ"ג]

דדמיא לאופתא. בקעת עצים וכדמפרש: **בגישתא.** שקשה משושה כעץ: **דפחיזא.** קשה והיינו נמי כגישתא: **דנפיחא.** ד] ונעשת לבנה כבקעת והיינו נמי בחוותא, והיכא דלא מחתכא בחיתוך גמור ה] ובסדק אלא כמין מראה הפרש ניכר בו כשרה דלאו שיעא כי אופתא היא: **כבוחלא.** צבע כחול שהוא כמראה ב] לזו"ר לא ירוק ולא שחור: **כדיותא.** קורט דיו יבש והוא שחור: **דרבי חנינא.** לענין דם נדה: **אלא שלקה.** אלמא לקותא הוא וסופו לירקב ולינקב: **ירוקה.** כמין עשבים כדלקמן: **אדומה.** שקוטרוד"א: **כשרה.** והדרא בריא מדרבי נתן: **המתיני לו.** דאין לך דבר העומד בפני פיקוח נפש חוץ מעבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים: **שיבלע בו דמו.** שיהא דמו נבלע בבשרו שהיה דמו הולך בין עור לבשר והוי כמי שאין לו דם והדם הוא הנפש ומתוך שאין בו חיות הוא מת במכה קלה: **כבכבדא כשרה.** ריאה שמראה שלה דומה לכבד כשרה: **כבישרא טרפה.** והכי קים להו דבהכי הויא לקותא ובהכי לא הויא לקותא: **כשותא.** ירוקה ולא כעשבים אלא כמראה כשותא הומלו"ן או כמראה מוריקא כרכום או כמראה ביצה וכל אלה מין ירוק הן אלא שזה משונה מזה וכל מראה קרו"ג נקרא ירוק: **אטום בריאה.** דוכתא דמטמטם ולא עייל זיקא בגויה: **מוגלא.** קווייטור"א: **מניחים עלה.** על אותו אטום לאחר שנקרע: **אי מבצבצא.** דנייד רוקא כשרה דהא עייל ביה זיקא: **ואי לא.** לקותא הוא וטרפה: **אינו קרום.** שסופו ליסתר וכל סירכי דריאה קרום העולה מחמת מכה הן הלכך אע"ג דלא נפיק זיקא טרפה: **האי ריאה דאוושא.** הא פרישית לעיל: **דמכווצי.** סותמין הנקב: **דמטרשי.** לשון טרשים שמקשין אותה וקרום הדק כשהוא מתקשה נסתר במשמוש היד דזמנין דלא אינקיב עילאה ומינקב כי בדיק לה: **שנשפכה כקיתון.** בשר הריאה נימוח בתוך קרומים שלה ונשפך מראשה לסופה ומסופה לראשה בתוך הקרומים וחסרון הוא שמתחלה כולה מלאה ועכשיו אליה ריקנית: **היינו ניקבה.** שאי אפשר לחסרה שלא ינקב הקרום: **לא צריכא לרבי שמעון.** הא דאיצטריכא לאשמועינן ולמיתני חסרה לר' שמעון איצטריך לאשמועינן אנא דמתניתין דפליג רבי שמעון אניקבה ולא אחסרה דבנקב שיש בו חסרון מודי: **דקיימי סימפונא.** שלא נימוקו הקטנות: **מנא ידעינן.** שמא נימוקה אחת מהן: **מייתינן צעא דקוניא.** קערה של חרש המחופה באבר שקורין פלומי"ה בלע"ז דשיעא היא ונראה יפה: **ושפכינן לה בגווה.** קורעים הקרום והכל נשפך: **שורייקי חוורי.** טק"ש בלע"ז: **טרפה.** דאו ודאי נראה שמיחוי הסמפונות הוא: **נימוקה.** נתרוקנה מאליה ו] ממקצתה ואינה נשפכה כקיתון אך במקצתה לא נשאר כלום: **אפילו מחזקת רביעית.** חלל החסרון ומחזיק רביעית הלוג:

שלפוחית

אבל אגבה אפילו כטרפא דאסא טרפה. ונראה דאם נמלאת העיטוניתא לצד שמאל כיון דלאו אורחא בהכי טרפה דהא מפרש טעמא משום דעיזי ברייתא הכי אית להו והא דממעט אגבה ולא ממעט לצד שמאל נקט גבה למעוטי אפילו בימין ואם שינתה מקומה היה נראה להתיר מדממעט גבה דוקא ואף כי רבינו שלמה מטריף בתרי עיטוניתא אע"פ שאחת אינה עומדת במקומה לא היה אוסר ז] אם לאו דאיתא שנים אך מורי הרב חדי ז"ל אמר שהיה מקובל לאסור ואפשר דטעמא משום דלאו אורחיה בהכי:

אפילו כטרפא דאסא טרפה. משום אבי העזרי וה"ר אב"ן כתב ה"ר יצחק בספרו דדוקא בשאר אונות וגב הריאה הויא טרפה אבל האונות שבצד הימין התחתונה שהיא עליונה הסמוכה לוושט כשרה דדרכה להתפלל וכתב בתשובה דאפי' לא הויא כטרפא דאסא אלא על ידי נפיחה טרפה ואי לא הויא אפילו בתר נפיחה כטרפא דאסא נראה לאבי העזרי שהיא כשרה:

דשיעא כאופתא. היינו שחלקה לגמרי אבל אם יש בה שום היכר בעלמא כשרה:

שלישי הביאתו לפני. נראה דסבר דבתרי זימני הויא חזקה כרבי (יבמות דף סד:) מדאמר לה המתיני: **אלא** ירוקה ח] ה"ד ככרתי. וי"ס שכתוב בהן ככרתן והכל אחד וכתב בערוך* דהוא צבע ירוק ותרגום של חציר הוא כרתי ט] ונראה דהוא צבע אינדי"ש בלע"ז דהוא דמי לרקיע דהא משמע שהוא דומה קצת לתכלת כדאמרינן (ברכות דף ט:) כדי שיכיר בין תכלת לכרתי ואמר* תכלת דומה לים וים דומה לרקיע ומתוך כך אומר ר"ת דהא דפסלינן בפרק לולב הגזול (סוכה דף לד:) אתרוג הירוק ככרתן דוקא בצבע אינדי"ש ומיהו נראה דמכה זה אין להכשיר שאר אתרוגים הירוקים דלא נקט ככרתן למעוטי שאר עניני ירקות וה"נ לא הוי דוקא ככרתן דלעיל גבי ירוקה כשרה מדרבי נתן פירש בקונטרס ירוקה כעשבים אלמא ככרתן לאו דוקא וכן נראה דלא אתי למעוטי אלא דדמיא לכשותא ומוריקא וביעתא דכל מיני קרו"ג ירוקים איקרי כדאמר במסכת *נגעים (פ"א) ירקרק כבנף טווס ואיכא למ"ד כשעוה ואמרינן בפרק ד' נדרים (דף לב.) וירק את חניכיו שהוריקן י] *(באבנים טובות ומרגליות) שלא יתנו עיניהם בממון ויתעסקו בהצלת נפשות ולא באבנים טובות ומרגליות*:

אבל נקב שיש בו חסרון אפילו רבי שמעון מודה. יא] ויש שרצו לאסור כשנראית הריאה חסרה שיש קמט וסדק וחסרון על הריאה אפילו עולה בנפיחה והעור והבשר קיים והשיב להם ריב"א דטעות הוא בידם דא"כ מה ליה לשנויי הכא הכי וכדברי הכל ולא הוה ליה לאוקמא כר"ש אלא ודאי כיון דעולה בנפיחה כשרה וכן פסק רבינו קלונימוס הזקן:

שלפוחית

פג א מיי' פ"ח מהל' שחיטה הלכה ד סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' לה סעיף ג :

פד ב מיי' פ"ח שם הל"ח סמג שם טוש"ע יו"ד סימן לה סעיף א :

פה ג (מיי' שם) טוש"ע יו"ד סי' לו סעי' י :

פו ד מיי' שם פ"ח הל"ח סמג שם טוש"ע יו"ד סימן לו סעיף יב :

פז ה מיי' שם הלכה ז סמג שם טוש"ע יו"ד סי' לה סעיף ח :

פח ו מיי' שם פ"ח הל"ט סמג שם טוש"ע יו"ד סימן לה סעיף ד :

פט ז מיי' שם הל' יז טוש"ע שם סעיף א :

צ ח ט מיי' שם הלכה יט טוש"ע שם סעיף ד :

צא י כ מיי' פרק א מהל' מילה הל"יח סמג עשין כח טוש"ע יו"ד סימן רסג סעי' א :

צב ל מיי' פ"ח מהל' שחיטה הל"ט סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' לה סעיף ד :

צג מ נ מיי' שם הל"ח טוש"ע שם סעי' ח :

[ערך כרת א']

צד ס מיי' שם הלכה יא טוש"ע שם סעיף ד :

צה ע מיי' שם הל"ו סמג שם טוש"ע יו"ד סי' לו סעיף ט :

[לקמן סט. ומנחות מג:]

צו פ מיי' שם הל"ג סמג שם טוש"ע שם סעיף ג :

צז צ מיי' שם הל"ח טוש"ע שם סעיף ד :

צח ק מיי' שם הל"ט טוש"ע שם סעיף ז :

צט ר מיי' שם טוש"ע שם סעיף ח :

ק ש ת מיי' שם טוש"ע שם סעיף ז :

קא א טוש"ע שם וסעיף ח בהג"ה :

[ר"ל בתוספתא]

[לפניו שם ליתא הכי]

[עיין תוס' לקמן מח: ד"ה שהרס וכו']

[וע"ע תוס' סוכה לא: ד"ה כירוק]

מבנה

בליות שונות בריאה

נושא

ריאה דדמיא לאופתא

נושא/מבנה

מראות שונות בריאה

△-כשרות

▽-טריפה

נושא

ריאה שנשפכה כקיתון

[גרסת הרי"ף והרא"ש אמר רבא]

[פחוזה כאופתא פירוש פחוזה קלה כדכתיב אנשים רקים ופוחזים ערוך ערך אפי ב']

[שבת קלד. ע"ש תוס' דשבת פסי"ז ע"ש]

הגהות הב"ח

(א) גמ' לא צריכא אלא לר' שמעון כצ"ל וכן ברש"י:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' ואיכא דאמרי בגישתא איכא דאמרי וכו'. נ"ב עיין ברא"ש הביא רק ג' מבוי איכא דאמרי וכרי"ף הביא ד' ועי' ביאור הדברים בכנה"ג חלק יו"ד סי' לו בהגהת הב"י אות פ"ד פ"ה : ב] רש"י ד"ה כוחלא כו' לוריר. נ"ב פלוי"א כמראה רקיע :

יבמות סד. [לקמן מח.]

[לעיל מו:]

[יתכן לגרוס משיכלי]

* סוגריים לשם ניווט כדי להקל על הקריאה

סוכה לו.

[לקמן מח: בכורות לט.]

[לעיל מג. לקמן מה: גיטין סט.]

רבינו גרשום

ריאה דדמיא לאופתא טריפה כו'. כלומר היכי דמי דמיא לאופתא אמרי לה דפחיזא כלומר קשה כחתיכת עץ ואמרי לה דשיעא כאופתא כו': כי כוחלא כשירה. כלומר ריאה (פירוש) א) כי כוחלא : כי דיותא כמו דיו מ"ט כדר' חנינא דאמר ר' חנינא כו' מ"ט אמרינן כי דיותא טרפה דחזינן לענין דם נדה חמשה דמים טמאים באשה ושתיר אחד מהם מ"ט אמרינן שחור חשוב דם דא"ד הניתא שחור אדום הוא אלא שלקה מדחזינן דשחור לקוי הכא נמי ריאה ודאי לקוי הוא ולפיכך טריפה: עד שיפול בו דמו. כלומר עד שיפול דמו באברין מדחזינן הכא דירוק חי הכא נמי כשרה לענין ריאה: עד שיבלע בו דמו כלומר הדם היה מכונס למקום אחד ולא היה עדיין נבלע באברין. מוריקא כרכום: כשותא. הומלין כמיל בלשון כנען: כגון ביעתא חלמון שבפנים. כי כרתי פורי"ש: האי אטום בריאה שאינו מקבל הרוח משום קשיות אי מבצבצא כשרה דודאי שולט בו הרוח ואם לאו טרפה דלא שולט בו הרוח: אי נימא א [illegible] ואי פרכת היינו ניקבה לא צריכא לר' שמעון כו': מייתינן צעא דקוניא כו' כלי חרש שמעורבת [illegible] שוליו שוה דלא יהא בו קרטפני אבל יהא שוה מבפנים דיכלינן למיחזי כל מה שנפל [illegible] ביה שורייקי חורי ודאי מן הסמפונות הוא וטרפה: אע"פ שהיא מחזקת רביעית

א) נראה דצ"ל שדומה במראיתה למראה הכחול.

שיטה מקובצת

א] כדיותא טרפה וסימניך דיותא ארמיתא דאמר : ב] משיכלתא דמיא כו' : ג] ר' חנניה חלש עאל לגביה ר' נתן . נ"ב פ"א ר' אמי חלש עאל לגביה ר' יוחנן : ד] דנפיחא ונעשת לבנה כבקעת והיינו נמי כחוותא : ה] בחיתוך גמור וסדק כמין מראה : ו] נתרוקנה מאליה במקצתה כו' אפי' מחזקת רביעית חלל החסרון מחזיק רביעית הלג : ז] אע"פ שאחת אינה עומדת במקומה לא היה אוסר אא"כ הוה תרתי אך מורי הרב דודי : ח] אלא ירוקה וכו' ה"ד כרתי : ט] ותרגום של חציר הוא כרתי בשביל שהם ירוקים ובלע"ז פורלא כך פי' בערוך ונראה דהוא צבע אינדי"ש בלע"ז דהוא דומה לרקיע דהא משמע: י] וירק את חניכיו שהוריקן א) בתורה בפרשת שוטרים כמו שמפרש בבראשית רבה שאמר מי האיש הירא ורך הלבב וכו' והיו פניהם מוריקות וחד אמר שהוריקם בזהב וקאמר בבראשית רבה ר' לוי אמר שהוריקן באבנים פירוש נתן להם זהב ואבנים טובות ומרגליות שלא יתנו עיניהם בממון ויתעסקו בהצלת נפשות הדא דאת אמר כנפי יונה נחפה בכסף ואברותיה בירקרק חרוץ שהוריקן באבנים טובות ומרגליות : יא] אפי' ר"ש מודה יש שרצו לאסור כשנראת הריאה חסרה כשיש קמט :

א) עי' היטיב בתוס' סוכה דף לא ד"ה כירוק .